

Botox – förvaring, hantering och användning, AnOpIVA Mölndal

Förändringar sedan föregående version

Ny rutin.

Bakgrund och syfte

Clostridium botulinum neurotoxin typ A hemagglutininkomplex (Botox) blockerar perifer frisättning av acetylkolin i presynaptiska kolinerga nervändar. Efter injektion sker snabb bindning till receptorer i cellens membran. Efter endocytos frigörs toxinet i cellen. Således blockeras nervimpulser i de injicerade musklerna. (1) Botox omfattas av Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:10) om risker i arbetsmiljön. (2)

Utförande

Hantering och förvaring

- Botox förvaras i kylskåp (2–8°C) eller i djupfryst tillstånd (-5 till -20°C).
- Färdigberedd lösning bör användas omedelbart men kan förvaras upp till 24 h i kylskåp (2–8°C).

Innan iordningställande

Iordningsställande av detta läkemedel ska alltid ske så att personal och omgivning skyddas från exponering och kontamination.

- Arbetsytan ska desinficeras med ytdesinfektionsmedel.
- Ett absorberande underlägg med plastad undersida ska användas som skydd.

- Tvätta händer och använd handsprit i direkt anslutning. Använd sedan engångshandskar vid iordningställande och administrering.
- Visir eller ögonskydd ska användas vid risk för stänk. Skyddsutrustning byts mellan administrering och annat vårdmoment.
- Arbeta lugnt och metodiskt för att minska risker för felhantering.

Iordningställande

- Använd material och utrustning enligt ovan.
- Botox är ett vitt pulver i klar flaska som enbart får lösas upp i NaCl 9 mg/mL (0,9 %) avsett för injektion/infusion.
- Se FASS för spädningstabell.
- Dra upp NaCl 9 mg/mL enligt tabell och sätt till flaskan. Då kanyl punkterar flaskans membran ska vätskan dras in i flaskan med vakuum. Roter flaskan mycket försiktigt. Flaskan ska inte vändas eller skakas. Botox får förändrade egenskaper och förlorar sin funktion om det utsätts för skumbildning eller liknande häftig omrörning.
- Färdig lösning är klar, färglös till svagt gul, utan partiklar.
- Dokumentera innehåll, styrka, datum och tid på etikett på sprutan.
- Efter iordningställande kan Botox förvaras i kylskåp (2–8°C) upp till 24 h för användning.

Efter iordningställande

- Torka av arbetsytan med ytdesinfektions-medel.
- Tvätta händer och använd handsprit.

Rutiner för säker destruktion av material

Allt material som kan ha varit i kontakt med produkten ska hanteras enligt nedan.

- Avfallet läggs i kärlet för cytostatikaavfall.
- Inget får kasseras i avlopp eller vanligt avfall.
- Helt torra sprutor och kanyler läggs i godkänd behållare för skärande/stickande avfall.
- Plastförkläde, handskar, munskydd och liknande läggs i avfall med lock avsedd för läkemedelsavfall.

- Alla använda injektionsflaskor, sprutor och spill ska inaktiveras under 5 minuter med hjälp av utspädd hypokloritlösning (0,5 %).

Hypokloritlösning 0,5 %

Tag Natriumhypokloritlösning 3,5 % och blanda 1,5 dl till 8,5 dl vatten i ett kärl med plats för det material som använts. Låt ligga i minst 5 minuter. Materialet kan sedan kasseras i läkemedelsavfall.

Överbliven Botox inaktiveras genom att spruta in lösning enligt ovan ner i flaskan. Kasseras i läkemedelsavfall.

Kloritlösningen kasseras som miljöfarligt avfall.

Vid spill

- Ta på skyddsförkläde och torka upp spill med papper.
- Torka med hypokloritlösning 0,5 %, spätt enligt ovan.
- Använt material kasseras i läkemedelsavfall.
- Eventuellt exponerade textilier hanteras som kraftigt förorenad tvätt.

Tillbud

Om Botox kommer i kontakt med huden, skölj rikligt med vatten och tvätta området. Vid stänk i ögonen, skölj omgående och rikligt med ögonsköljvätska och vatten. Ta bort eventuella kontaktlinser. Vid injektion, kontakta läkare. Registrera avvikelser.

Uppföljning

Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i journalsystemet om rutinen är kopplad till patient. Övriga orsaker till avsteg från rutinen rapporteras i MedControl PRO.

Arbetsgrupp

Sara Lundin, apotekare, AnOpIVA Mölndal

Jenny Lund-Hansen Kjellstrand, VEC Operation 1 Mölndal

Henrik Andersson, VEC Operation 1 Mölndal

Linda Bergstrand, VEC Operation 3 Mölndal

Hanna Roos, tf. VEC Operation 4 Mölndal

Källförteckning

1. Botox (Pulver till injektionsvätska, lösning 100 Allergan-enheter) • FASS-text | FASS Vård [Internet]. [citerad 27 maj 2025].

Tillgänglig vid:

<https://www.fass.se/LIF/product?userType=0&nplId=20000616000030#handling-life-shelf-storage>

2. Risker-i-arbetsmiljon-afs2023-10.pdf [Internet]. [citerad 27 maj 2025]. Tillgänglig vid:

<https://www.av.se/globalassets/filer/publikationer/foreskrifter/risker-i-arbetsmiljon-afs2023-10.pdf>

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet An-Op-IVA Mölndal

Innehållsansvar: Sara Lundin, (sarka56), Apotekare

Granskad av: Linda Bergstrand, (linbe3), Vårdenhetschef

Godkänd av: Karin Löwhagen, (karer20), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9805-1593997-3498

Version: 1.0

Giltig från: 2025-06-03

Giltig till: 2027-06-03